

GOŚĆ POLSKI

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Cena numeru pojedynczego mrk. 2.

Adres Redakcji i Administracji: Piotrkowska 106. Telefon 199.

Redaktor, lub jego zastępca przyjmują wyłącznie od 5-6 po po Rękopisów niezamówionych Redakcja nie zwraca.

W przededniu wznowienia rokowań.

(Tel. od naszego koresp. warsz.)

Wczoraj o godz. 6.30 po południu wyjechała do Rygi z Warszawy polska delegacja pokojowa.

Do chwili przybycia do Rygi podsekr. stanu Wróblewski, oraz dyrekt. depart. Olszewski, zastępować będą podczas rokowań pokojowych w Rydze charge de affaires w Rydze i Kownie pp. Wasilewski i Kamieniecki.

Przed wyjazdem delegacji prezes jej, **podsekretarz stanu p. Jan Dąbski** przyjął przedstawicieli prasy i oświadczył im co następuje:

Wyjeżdżam z wiarą, że usiłowania nasze tym razem doprowadzą do pomyślnego i tak bardzo przez wszystkich upragnionego rezultatu.

Pobyt delegacji polskiej w Warszawie i wymiana myśli z przedstawicielami naszego rządu doprowadziły do zupełnej jednomyślności opinii co do zasad, na których oprzeć się może pokojowe współżycie ze wschodnimi sąsiadami. Zasady te nie różnią się zasadniczo od instrukcji, z którymi delegacja nasza wyjechała do Mińska, ponieważ **Rzeczpospolita Polska nie zamierza wyzyskać świetnych zwycięstw naszych armji w celu narzucenia przeciwnikowi pokoju**, lecz niezmiennie dąży do trwałego i sprawiedliwego pokoju porozumienia.

Jak wynika z natury pokoju porozumienia **zasady nasze będą stanowiły temat rokowań** lecz byłoby rzeczą przedwczesną podawać szczegóły, na których zamierzamy oprzeć nasze propozycje.

Uważam za rzecz pewną, że jeżeli strona przeciwna przystąpi do rokowań z dobrą wolą zawarcia pokoju, to będzie musiała uznać umiarkowane i słuszne stanowisko polskie, a w tym wypadku, przez ustalenie podstaw preliminarnego pokoju **przeciąganie linii rozejmowej i granicznej nie powinno natrafić na trudności**.

Mam nadzieję, że na dobrą wolę strony przeciwniej w Rydze napotkamy. Na tej nadziei opieram przekonanie, że **rokowania doprowadzą do zawarcia pokoju**.

RYGA, 14 września, (PAT) Rosyjska delegacja pokojowa przybyła tu wczoraj.

Opinia niemiecka o rokowaniach polsko-rosyjskich.

Nauen, 14 września. (Pat.) Radjo. Wedle zdania niemieckich kół rokowania pokojowe pomiędzy Polską a Rosją nie skończą się, aż nastąpi wyjaśnienie stosunków rosyjsko-angielskich. Pokój będzie zawarty, gdy będą mogły być podjęte, jeżeli nie polityczne, to przynajmniej gospodarcze stosunki pomiędzy Rosją a Anglią. To samo przekonanie panuje w kręgach zbliżonych do rządu bolszewickiego. Rosja będzie przewlekła rokowania, aby stworzyć nową wielką i zreorganizowaną armję, którą popiera jej argumenty i żądania pokojowe, a wreszcie Rosja oczekuje wyniku, jak ułożą się stosunki rosyjsko-angielskie.

Przed likwidacją krwawego sporu.

Zbliżamy się do decydujących momentów rozstrzygnięcia w drodze układów wielkiego sporu wojny polsko-rosyjskiej, zwanego w obecnej swej fazie wojną polsko-sowiecką. Już w sobotę dn. 18 b. m. delegacje pokojowe obu stron spotkają się w Rydze i według zapewnienia nadziei obu stron doprowadzą do końca rozpoczęte w Mińsku dzieło pokoju na wschodzie.

Świeżo poseł sowiecki na Litwie, p. Akselrod, wyraził przekonanie, że do zerwania układów dojść nie może. Mówił też, że w sprawie granicy, co widać wydaje się ogólnie sprawą

najtrudniejszą, podstawy do porozumienia zostały już osiągnięte. P. Akselrod nie mówi, co to są za podstawy.

Z najrozmaitszych jednak wersji, które dochodzą ze źródeł wiarygodnych trzeba wnioskować, że podstawą tą nie jest słynna linja Rady Najwyższej z dn. 8 grudnia, zwana także linją Czuczona, a natomiast linja okopów niemieckich (Lida—Baranowice—Stochód).

Po swoim optymistycznym poglądzie na przebieg przyszłych rokowań p. Akselrod rzucił jednak frazes, który dziwnie z tym optymizmem nie liczu. Powiada on, że o sprawę granic nie

chodzi, ale o te niesłychane żądania, jakie polacy stawiają, względem niepodległości Białej Rusi i Ukrainy.

Delegaci sowieccy — uprzedza p. Akselrod — nigdy się na to nie zgodzą. To oświadczenie posła sowieckiego w Kownie dziwnie zbiegło się z pół-oficjalną oświadczeniem rządu gen. Wrangla. — Ten ostatni, wypisując wiele komplementów pod adresem Polski, z całą stanowczością zaznacza, że wysunięcie postulatu niepodległej Ukrainy psuje raz na zawsze na przyszłość stosunki Polski ze wszelką Rosją — antysowiecką czy sowiecką.

Jak widzimy solidarność p. Akselroda z gen. Wranglem jest najzupełniejsza, gdy tylko chodzi o zasadę: „jedynost i niedzielność Rosji”.

Poprzednik gen. Wrangla — gen. Denikin, kiedy mu przyszła złożyć życzenia z powodu zwycięstw delegacji republiki lotewskiej, nie przyjął i kazał odpowiedzieć, że zna tylko lotyszów obywateli państwa rosyjskiego, a państwa lotewskiego nie zna. — Gen. Wrangiel jeszcze nie powiedział tego, ale oczywiście powiedziałby, gdyby się natręcała taka okazja, jak generalowi Denikinowi.

Bolszewicy uznali niepodległość tych państw krasowych, które z nimi pokój zawarły, ale w gruncie rzeczy tak, jak to szczerze powiedział p. Akselrod, niezawisłość Ukrainy, Białej Rusi, zarówno jak Litwy, Estonji, Gruzji uważają za niesłychaną i zbyt dużą.

Z tego koła, w którym kipi Rosja od 3 lat, wyjdzie zapewne nowe państwo rosyjskie, które tej nietolerancji względem swych sąsiadów pozbędzie się. Będzie musiało być państwo — poświęcone całkowicie pracy wewnętrznie w głąb i w górę a nie wzwyż, jak to dotąd było właśnie dlatego, że się wewnątrz nie nie robiło, a dla przyrostu ludności trzeba było osadzić, osadzić i osadzić. To samo było charakterystyczną cechą caratu, a mianowicie niezwykła liczba urzędników stanowi też znamienne własność regimenu sowieckiego. — Niedawno stwierdził to niezależny socjalista niemiecki p. Dittman w swej podróży do Rosji sowieckiej. Okazało się, że urzędników sowieckich jest nieraz po 2 na obywatela zwykłego.

Państwo z taką hyperprodukcją urzędników musi ich lokować w Bucharze czy Kamezatce, w Konstantynopolu czy Warszawie. Oto wytłumaczenie linii politycznej Rosji carskiej i Rosji sowieckiej, a jak widzimy i Rosji wrangliowskiej. Tu niema żadnych różnic. I to jest właśnie ten duch rosyjski, z którym walczy Polska.

Dlatego nadzwyczaj radzi być musimy, że gen. Machrow jest jak dotąd rozczerowany, gdyż widzi, że na węgkę sojuszu z jego mocodawcą rząd polski nie daje się wziąć, z drugiej strony jednak musi nas ogarniać zdumienie, gdy czytamy, że przedstawiciel jednej z armji, walczących na naszym froncie, a mianowicie armji gen. Balałowicza — ataman Iskra — mówi o armji sojuszniczej polskiej. Jeżeli tak jest istotnie, to mamy sojusznika, który w zasadniczej sprawie kresów jest w zgodzie z Rosją sowiecką, z którą toczymy wojnę.

Przecież te nasze warunki co do granic, o których p. Akselrod mówi, jako o przyjętych w zasadzie, przewidują rozstrzygnięcie spraw białoruskiej i ukraińskiej już poza granicę Rosji, a jednak delegat sowiecki zgłasza swoje „non possumus”. Wtórzyć mu z Krymu gen. Wrangel, którego gen. Balałowicz uważa za swego właściwego wodza, podczas gdy walczy pod rozkazami naszego Naczelnego Dowództwa. Jak pogodzić te rażące sprzeczności?

Jest tylko jedno wyjście: nie wtrącać się do spraw wewnętrznych rosyjskich, nie zawierając przymierzy z żadną ze stron wal-

czących w wojnie domowej rosyjskiej, nie rościć sobie pretensji do urządzania losów jakiegokolwiek ludności, poza granicą, która przyszły pokój rygiński ustali na wschodzie, natomiast twardo stać przy zasadzie: „wolni z wolnymi i równi z równymi” w granicach, które od tej chwili mieć będzie Rzeczpospolita. Jeżeli Rosja zajmie się nieodzowną dla niej, a wprost gigantyczną pracą wewnątrz, nie będzie powodów do krwawych sporów pomiędzy Polską a Rosją, a oto najbardziej całemu światu i nam chodzi.

St. Gr.

Polski komunikat wojenny.

Włodzimierz Wołyński i Kowel w rękach polskich.

Warszawa, 14 września (PAT). Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 14 września:

Na Dniestrze spokój.

Oddziały bolszewickie, które zdołały przedostać się w rejonie Rohatyna, zostały wstrzymane na linii rzeki Swiż. Na reszcie frontu w Małopolsce spokój.

W rejonie Sokala oddziały nasze sforsowały Bug i po ostrych walkach, zadając ciężkie straty nieprzyjacielowi, dotarły do Tartakowa, który został obsadzony.

Dywizje nasze, posuwające się w walkach z konną armją Budiennego, zajęły Włodzimierz Wołyński.

Dnia 18 b. m. o godzinie 10 rano Kowel został zajęty, przez oddziały własnej piechoty, przyczem wzięto 3 tysiące jeńców, 36 armat, dwa pociągi pancernic, 8 zupełnie dobre aeroplany, 4 parowozy pod parą, 300 wagonów i bardzo dużą ilość materiałów wojennych. Do tego sukcesu dopomogła grupa automobilów pancernych pod dowództwem majora Bochenka, który w niezwykle brawurowy sposób, jadąc od północy szosą brzeską, po ciężkiej walce zdołał opanować dnia 12 b. m. pod wieczór dworzec kolejowy, uniemożliwiając wszelką ewakuację.

W rejonie Brześća większych walk nie było.

Na północ od Kobrynia przy szosie prużańskiej nieprzyjaciel stawił zacięty opór, dostawszy się jednak pod ogień krzyżowy poniósł bardzo ciężkie straty w zabitych i zostawił w naszym ręku 200 jeńców.

Na reszcie frontu aż po Suwalszczyznę lokalne walki o przebiegu dla nas pomyślnym.

Wczoraj o godzinie 9 rano litwini, mimo zapowiedzianego przez nich zawieszenia broni, zaatakowali zniecałk nasz oddział w Sejnach, wyparli go i posuwają się dalej w kierunku południowo-zachodnim.

Naczelné dowództwo wojsk polskich
Sztab generalny.

Lublin, 14 września. (P. A. T.) Wydział drugi sekcja polityczno-prasowa dowództwa trzeciej armji komunikuje pod datą dnia 14 b. m. Oddziały trzeciej armji zajęły w dniu wczorajszym Włodzimierz Wołyński i Kowel. Pod Kowlem wzięto 2,500 jeńców, 12 armat, 3 lokomotywy, 2 pociągi pancernic i ogromną ilość materiału wojennego.

Dokoła konfliktu polsko-litewskiego.

Estonja chce pośredniczyć.

Warszawa, 14 września (PAT). Wydział prasowy ministerjum spraw zagranicznych komunikuje:

Minister spraw zagranicznych otrzymał od posła polskiego w Rydze zawiadomienie, że rząd lotewski proponuje **rzędom polskiemu i litewskiemu swą pośrednictwo w rokowaniach pomiędzy Polską a Litwą**, mających na celu pokojowe i przyjacielskie rozstrzygnięcie kwestji spornych, które zdaniem rządu lotewskiego nie tylko stanowią przeszkodę w ustaleniu się bliższych stosunków między państwami bałtyckimi, lecz również są powodem godnego pożałowania rozlewu krwi pomiędzy dwoma narodami. Rząd lotewski proponuje zjazd delegatów Polski i Litwy w Rydze. W odpowiedzi na powyższą propozycję polecił minister spraw zagranicznych posłowi polskiemu w Rydze wyrazić podziękowanie rządowi lotewskiemu, oraz zawiadomić rząd lotewski, iż zgodnie z postanowieniami rządu polskiego i litewskiego **delegacji Polski i Litwy rozpoczną rokowania w dniu 14 b. m. w Kalwarji**.

Rząd polski proponuje rządowi litewskiemu **przeniesienie rokowań z Kalwarji do Rygi w czasie najkrótszym**.

Francja w obronie Litwy.

KOWNO, 14 września. (Tel. wł. „Gł. Polsk.). Komisarz francuski do spraw bałtyckich, który bawi od paru dni w Kownie, oświadczył jednemu z członków rządu litewskiego, iż pogłoski o tem, jakoby oficerowie francuscy udzielali pomocy przy ostatnich atakach polaków na Litwę, są bepodstawne. **Polityka francuska nigdy nie przeciwstawiała się tak energicznie i w sprawie Litwy na terenach litewskich, jak w chwili obecnej.**

Linja Curzona.

Warszawa, 14 września. (Pat.) Wobec powoływania się prasy przy omawianiu zatargu polsko litewskiego, oraz wschodnich granic Polski naprzemian „to na linję z dnia 8 grudnia 1919 r., to na linję demarkacyjną Focha, to na linję Curzona”, ministerstwo spraw zagranicznych wyjaśnia co następuje:

Rada Najwyższa powzięła w d. 2 grudnia uchwałę w sprawie tymczasowej granicy polskiej. Uchwała ta znalazła wyraz w następnej deklaracji z dnia 8 grudnia 1919 roku. Wielkie mocarstwa sprzymani i stowarzyszone uznawczy za konieczność połozenie kreślowej obecnej niepewności politycznej, w jakiej znajdują się naród polski i nie przesadzając umów następnymi, mających określić ostatecznie wschodnią granicę Polski, niniejszym przyznają prawa rządu polskiego w zakresie przewidzianym w traktacie z dnia 30 czerwca 1919 r. administracji stałej na ziemiach byłego cesarstwa rosyjskiego, położonych na zachód od linii wyznaczonej w tej deklaracji. Linja ta biegnie, począwszy od byłej granicy austriackiej, wzdłuż Buga aż do punktu krzyżowania się granicy administracyjnych powiatów Brzeskiego i Bielskiego, następnie na północ mniej więcej w odległości 2 km. na północny wschód od Chmielisk, później na wschód przecinając linję kolejową Brześć Litewski, Bielsk kolo Kleszczel w dwóch kilometrach na zachód od Skupowa, następnie 4 kilometry na północ od Jaiłowska, następnie wzdłuż Swisłoczy zbaczając na zachód od Parasowa przez miejscowości Kiełbaskin pod Grodnem, następnie wzdłuż Lososny, Niema, aż do Studziarki, Marychny przez Zelwe, Berzniki, Zegary, później mniej więcej 7 km. na północny wschód od Puńska, pozostawiając Puńsk Polsce, skąd na północ wzdłuż granicy administracyjnej Suwałk, aż do miejsca krzyżowania się z dawną granicą Prus Wschodnich. Przy praktycznym zastosowaniu tej linii na Suwalszczyźnie złączono równocześnie z resztą Rzeczypospolitej, powiaty augustowski, suwalski, część wojewódzkiego (mianowicie gminy Gibw, Krasnopol, wschodnią część gminy Berzniki i część gminy Krasnawa). Jednakże linja ta pozostawiała pod okupacją litewską szereg miasteczek (dawnych osad) zaludnionych wyłącznie przez polaków (Bisztyniec, Kopciowo, Łozdzisz, Serejoc, Olitę) oraz szereg miejscowości z ludnością mieszaną, która ciąży ku Polsce, czego wyrazem było wzięcie udziału w wyborach do Sejmu ustawodawczego.

Stronnictwa polityczne na Litwie.

Wewnątrz-polityczne stosunki na Litwie wyjaśnily się wskutek wyborów do konstytuancy. Największą partią w konstytuancy, czyli w sejmie, są chryścijańscy demokraci, stronnictwo zdecydowanie klerykalne. Osiągnęło ono absolutną większość i ze 112 mandatów sejmowych ma w swem ręku 59. Zwycięstwo to przypisać należy tej okoliczności, że kobiety, pozostające pod wpływem duchowieństwa, stanęły po raz pierwszy do urny wyborczej i że kler oddał się w zupełności na usługi tej partji. Dwie inne partie burżuazyjne, „Pazanga” i „Santara”, wyśli z wyborów z próżnymi rękoma, nie otrzymawszy ani jednego mandatu. Drugą z kolei partją, najsilniejszą w sejmie, są socjaliści ludowi, mający 25 mandatów. Przywódcą ich jest Sleziewicz. Do tego stronnictwa przyłączyli się w czasie wyborów związek chłopski, utworzony za czasów wojskowej administracji niemieckiej, podczas okupacji Litwy. Socjalni-demokraci, pod przewodnictwem Kairiego (?) mają 13 mandatów. Reszta przypadła na sześciu reprezentantów partji żydowskiej, obejmującej konserwatystów i bolszewików, na trzech polaków i jednego Niemca. Jak wszędzie w małych państwach granicznych, wszystkie stronnictwa grawitują silnie ku robotnikom, albo wprost ku socjalistom. Program wszystkich partji obejmuje: wolność tworzenia koalicji stronnictw i prawo strajków, 8-godzinny dzień pracy, ubezpieczenia na starość, od wypadków, od chorób, ubezpieczenia inwalidów, ochronę robotników przed wyzyskiem itp. Ale także w sprawie agrarnej program stronnictw nie różni się prawie wcale. Wszystkie są za parcelacją wielkiej posiadłości i za nakłanianiem proletariatu robotników rolnych i małorolnych do odbudowy rolnictwa. Różnica tkwi tylko w tem, że jedno stronnictwo popiera ten program z powodów społecznych i socjalistycznych, inne z nacjonalistycznych. Wielka własność jest w przeważnej części w rękach polskich. Komuniści nie wzięli udziału w wyborach, wzywając tylko do wstrzymania się od głosowania. Są wszakże bardzo stabi. Wojsko było dawniej bardzo bolszewizowane, od czasu jednak wejścia w kontakt z bolszewikami we własnym kraju, wyzbyła się armia litewska prawie zupełnie tendencji bolszewickich.

Sejm uchwalił prowizoryczną konstytuancy. Według niej jest Litwa republiką ludową, na której czele stoi prezydent. Nie wybrano go jeszcze, a na razie następuje go

prezydent Sejmu, Stulgński. Gabinet pracuje solidarnie i solidarnie odpowiada przed parlamentem. Karę śmierci zniesiono. Rząd nie składa się wyłącznie z członków najsilniejszego stronnictwa, ponieważ ono samo nie chciało przyjąć odpowiedzialności i nie rozporządzało także odpowiednimi silami w dostatecznej liczbie. Tak tedy prezydent mi-

Cholera w Wilnie.

KOENIGSWUSTERHAUSEN 14 września. (PAT). Radjo. „Telegraphen Union“ donosi pod datą 13 b. m. z Kowna, że w Wilnie stwierdzono 50 wypadków cholery azjatyckiej. Poczyniono wszelkie kroki, aby powstrzymać rozszerzanie się zarazy.

Reforma rolna na Łotwie.

Ryga, 14 września. (PAT). Rad. Konstytuanta łotewska uchwaliła, że właściciele wywłaszczonych posiadłości będą mieli prawo do władania taką ilością ziemi, jaką posiada przeciętny właścicielin łotewski.

Walczący i rokujący bolszewizm.

Aix les Bains. 13 września. (PAT) Havas. — Na podstawie deklaracji wspólnej o wyniku pracy dokonanej przez Giolittiego i Milleranda na konferencji można stwierdzić, że obaj prezydenci wymienili zdania w duchu serdecznej przyjaźni i byli nader szczęśliwi z powodu zgodności zapatrywań. **Giolitti i Millerand uznali wolność i niezawisłość Polski. Zabezpieczenie jej w granicach etnograficznych przeciwko jakimkolwiek napadom jest celem, do którego dążą oba rządy, przekonane, że szlachetny naród polski, przy stawianiu warunków sowietom, okaże w zwycięstwie tyle umiarkowania i szacunku dla zasady wolności ludów, ile okazał stanowczość w obronie swej wolności. W ten sposób Polska poprze stanowisko mocarstw, które z radością powitały jej zmartwychwstanie.**

Podjęcie stosunków handlowych z Rosją.

Aix les Bains, 13 września. — (PAT) Havas. — W sprawozdaniu z konferencji powiedziano, że rząd włoski i francuski, uznając wzajemną swobodę działania w stosunku do rządu sowietów, godzą się na podjęcie stosunków handlowych z Rosją.

Ostatnie spotkanie Lloyd George'a z Kamieniem.

Chorsea, 14 września. (P.A.T.) Radjo. Gazety angielskie podają szczegóły o trzygodzinnej rozmowie Lloyd George'a z Kamieniem przed nagłym wyjazdem tego ostatniego do Rosji. „Daily News” pisze, że spotkanie nacechowane było brakiem wszelkiej serdeczności, która charakteryzowała wszystkie dawniejsze konferencje prowadzone z delegatami rosyjskimi. Lloyd George oświadczył Kamieniemowi, że wrócono by mu paszporty na wyjazd, gdyby był sam nie starał się o ich wydanie. Dalej zaznaczył, że ani Kamienie ani Rotstein, który również wyjechał do Moskwy nie otrzymają pozwolenia na powrót do Londynu prędzej niż za miesiąc, że niema mowy o ponownym podjęciu pertraktacji politycznych dopóki rząd angielski nie przekona się, że władze sowieckie wyrekły się raz na zawsze mieszania się w wewnętrzne stosunki Anglii. Zarzuty jakie Lloyd George podniósł

dotyczy głównie czterech punktów. 1) Że Kamienie zajmował się w Anglii sprzedażą rosyjskich klejnotów koronnych. 2) Przyozynił się on do udzielenia subwencji w kwocie 75,000 funtów szterlingów skrajnemu socjalistycznemu piśmie „Daily Herald”. 3) Wszedł w stosunki z angielską organizacją robotniczą mianującą się Radą ozy-4-ty punkt dotyczy milicji robotniczej jako warunku zawarcia pokoju z Polską. Kamienie zaprzeczył stanowczo wszystkim zarzutom a Krasin wyraził zdziwienie z powodu zarzutów i oświadczył, że wątpli czy druga połowa delegacji będzie chciała pozostać wobec tego, że pierwszą zmuszono do wyjazdu.

Cel podróży Kamienia.

Londyn, 14 września (P). Jak donoszą z kół londyńskich, Kamienie zabrał ze sobą do Moskwy nowy kwestjonariusz, który przedłoży rządowi sowieckiemu, w celu wypełnienia. Odpowiedź rządu moskiewskiego zabierze Kamienie i powróci do Londynu.

Dokoła porozumienia finlandzko-rosyjskiego.

Moskwa, 14 września (PAT). Wied. B. K. podaje: „Izwestja”, donoszą na podstawie informacji członka rosyjskiej delegacji Kerszencewa, że najważniejsze prace na konferencji finlandzko-rosyjskiej są już załatwione. Także kwestje terytorjalne zostały uregulowane. Rosja rzekła się na korzyść Finlandji Pieczengi, aby ułatwić Finlandji dostęp do morza Łodowatego. W każdym razie Rosja ma prawo transita przez to terytorjum. Finlandja natomiast odstąpiła Rosji część wschodniej Karelii. Podpisanie traktatu nastąpi niebawem.

Informacje „Telegraphen Compagnie” o sytuacji bolszewików.

Helsingfors, 14 września. (Pat.) „Telegraphen Compagnie” podaje, że wedle ostatniego sprawozdania najwyższej rady gospodarczej sowietów sytuacja gospodarcza Rosji staje się coraz bardziej katastrofalną. Zamiast 400 milionów pudów zboża, które rada najwyższa gospodarcza uważa za niezbędnie potrzebne na wyżywienie, zebrano tylko 30 milionów pudów, w najlepszym wypadku oczekiwad można ze zbioru 40 do 50 milionów pudów. Z powodu nieznaźnej produkcji węgla w Zagłębiu Donieckim zupełny brak węgla. Próby sprowadzenia ropy i nafty drogą przez Woięgę nie powiodły się. Sytuacja jest tak poważna, że Zinowjew uznał za konieczne zapowiedzieć ludności Petersburga ciężką zimę, podczas której cierpienia przewyższą zimę poprzednią.

Wranglec zwycięża i... cofa się.

Warszawa, 14 września. (Tel. wł. „Gł. Polsk.”). Donosiliśmy w tych dniach o likwidacji Azowskiego desantu wojsk gen. Wrangla, zaś komunikat sztabu generalnego tejże armji z dnia 9-go b. m. zawiera wiadomość o **likwidacji desantu kubańskiego.**

Komunikat odnośny brzmi:

Zmiany w stanowisku aliantów i polskie zwycięstwa zmusily nas do skoncentrowania wojsk na północy Taurjdy, aby zachować zdolność do akcji w kierunku zachodnim. **Z tych względów ewakuowaliśmy Kubań.** Nasze wojska nie poniosły tam klęski. Pobily one dwie czerwone dywizje i wzięły 8 armat.

Sukcesy Wrangla.

Londyn, 14 września. (PAT) Biuro Reutera donosi pod datą 13 b. m. Komunikat sztabu generalnego Wrangla donosi o zwyciężach walkach pod miejscowością Pologi w okolicy Ekaterynosławia. W ręce wojsk gen. Wrangla wpadła cała brygada sowiecka ze sztabem i taborami.

Odezwa bolszewików do oficerów gen. Wrangla.

Moskwa, 14 września (PAT) Wied. B. K. donosi, że rząd sowietów zwrócił się z odezwą do oficerów armji Wrangla, aby nie walczyli w interesie kapitalistów francuskich i angielskich. Odezwa jest podpisana przez Kalinina, Lenna, Trockiego i Brusikowa, przewodniczącego rady sztabu generalnego.

Rozruchy w Petersburgu?

Gdańsk, 14 września. (PAT) Pisma tutejsze podają za dziennikami finlandzkimi wiadomość o wybuchu poważnych rozruchów w Petersburgu. Sześciu komisarzy sowieckich utopiono w Newie, a wielu innych zamordowano.

Czescy przyjaciele.

BERLIN, 14 września. (PAT). Radjo. „Telegraphen Union“ donosi z Pragi: **Kolejarze czescy uchwaili rozpocząć całkowity bojkot Poski i wezwali kolejarzy państw sąsiednich do przyłączenia się do tego bojkotu**

O komisję śledczą dla Górnego Śląska.

Bytom, 14 września. (PAT). Na notę rządu niemieckiego w sprawie ustanowienia na Górnym Śląsku neutralnej komisji śledczej Rada ambasadorów wysłała na ręce przewodniczącego niemieckiej delegacji pokojowej w Paryżu odpowiedź, że mocarstwa alianckie są jednomyślnie zdania, że ustanowienie tego rodzaju komisji nie da się uskutecznić, wobec czego projekt rządu niemieckiego nie może być przyjęty.

Walki nliczne w Tryjeście.

Berno, 14-go września (PAT). Wied. B. K. donosi z Medjołanu: Dzienniki podają, że przy obsadzanu przez wojska włoskie części Tryjestu przyszło do gwałtownych starć z mieszkańcami przy użyciu karabinów maszynowych i armat.

Akcja d'Anunzja.

Rzym, 14 go września (PAT). Agencja Stefan.: „Trybuna” podaje z Bjeki, jakoby wojska d'Anunzja obsadziły wyspy Arbe, Herso i Veglia. Wojska włoskie przyjęte były przez ludność entuzjastycznie.

Katastrofa kolejowa.

LUBLIN, 13 września. (PAT). Na linji kolejowej Lublin - Rozwadów pomiędzy stacjami Niedzwica Mała i Borkowizna skutek rozszerzenia się szyn nastąpiło wykołnienie pociągu. Osiem wagonów zostało rozbitych, 7 osób poniosło śmierć na miejscu, a 78 zostało złej lub ciężko ranionych, Rannych odwieziono do szpitala wojskowego. Na miejsce wypadku jechaly trzy sędzce wojskowe, policyjne oraz sądowe.

Nowiny w kilku słowach.

— Konferencja krajowa partji lewicy w Niemczech odrzuca warunki rosyjskie, dotyczące przyśtapienia do trzeciej międzynarodówki. — Lord Milner podał się do dymitji.

Teatr SCALA
Dyr. S. Kuiperman.

Dochód cały i wpływy kasowe będą zamieniane na świadectwa Pożyczki.

CZYSTY ZYSK
przeznaczony w świadectwach Pożyczki na **Czerwony Krzyż**

Artyści, cały personel, orkiestra i wszelkie inne wydatki będą wypłacone w świadectwach Pożyczki Państwów.

Sobota d. 18, Niedziela d. 19 b. m. **2** **Wieczory — Artystyczne**

Dwa gościnne występy artystów scen warszawskich

Dyrektor Opary Warszawskiej — **Sergiusz Metaxian** (baryton)

Zofja Bonecka (śpiewaczka operowa)

Wielki Balet: Jabłońska, Piskorska, duet Cesarskich i wiele innych. Teatr i Koncert. Tańce i śpiewy. Humor i Satyra. Bilety nabywać można w cukierni W-go Gostomskiego od 11—2 i od 8—8 wiecz. 144—2

Kursy księgowości

HENRYKA LUBIŃSKIEGO

Wykładane są przedmioty: 1. Księgowość (bechalterja), korespondencja, rachunki handlowe, stenografia, pisanie na maszynach „Remington”, „Mercedes”, „Orser” i in. Ukończenie kursów uprawnia do objęcia posady biurowej. — Zapisać się należy w kancelarji: **Piotrkowska № 79.**

Lekarz dentysta

Teofila Charnason

Piotrkowska № 50.
Godziny przyjęć: od 10—2 i od 4—6 pp. 645—9

Choroby skórne i weneryczne

Dr. Lewkowicz

Konstantynowska 12.
5 9 — 1 i od 6—8. Panie od 9—12. 914—20

Dr. B. Kon

Piotrkowska 113.
Choroby uszu, gardła nosa i chirurgiczne. Przyjmuje od 4—7 po p.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy
w Łodzi, Al. Kościuszki Nr. 9,
ma do umieszczenia robotników i robotnic fabryczne wszelkich specjalności, robotników rolnych, młodocianych na uczniów i pracowników i pracowników biurowych. Podręcznictwo bezpłatne. Godziny biurowe od godz. 8 i pół do 3 i pół. 121—3

Właścicielka magazynu gorsetów

„MAISON CAPRICE”

z Warszawy przyjechała do Łodzi z dużym wyborem gorsetów, pasków i staniczek ostatnich modeli paryskich. **Hotel Viktorja pokój 19.** 53-2

8 klas. gimnazjum filologiczne żeńskie J. L. ABA w Łodzi — (Zielona № 8)

Dyrekcja niniejszym zawiadamia, że uczniowie mają się zgłosić do szkoły w czwartek, dnia 16 września, a mianowicie: uczennice klas VIII, VII, VI i III o g. 8 rano, uczennice klas II, I i wstępnych o g. 1 m. 10 p. p., uczennice klas Va, Vb, IVa i IVb o g. 4 m. 10 p. p.

Poszukuję angielski

do 8-mio letniego chłopca. Zajęcie popołudniowe za całodziennie utrzymanie wraz z pokojem lub za wynagrodzenie pieniężne. Inż. **Juliusz Hamer**. Zgłosić się proszę między 2—3 po poł. Kilińskiego 99. 17-2

PAPIER zużyty,
księgi buchalteryjne, kopialy, cafe archiwa, gazety, tygodniki, każda ilość kupuje. Posyłamy po odbiór.

LUBKA
Sienkiewicza 20 m.16
ostatnie wejście, parter. 987—1

OGŁOSZENIE.

Oddział Opalowy Wydziału Zaprowiantowania Miasta podaje niniejszym do wiadomości ogółu mieszkańców, zrzeszonych w kooperatywach łódzkich i odbierających węgiel w tychże, iż cena węgla w kooperatywach nie może przekraczać 88.— mk. za pół korce.

MAGISTRAT.

Ogłoszenie.

Wydział Zaprowiantowania Miasta podaje do wiadomości, że sprzedaje na składach Jerzego 8 i Przejazd 92, ziemiaki, w cenie Mk. 66 za 1/2 korce, na każdą legitymację ohlebową. Odbiorcy winni mieć odliczone pieniądze. **MAGISTRAT.**

MŁODA OSOBA

z dwiema córkami poszukuje dobrze umeblowanego mieszkania (3 ewentualnie 4 pokoje z kuchnią). Łódzka posiada własne. Cena nie krepuje. Uprasza się o łaskawe zgłoszenia do administracji „Głosu” pod lit. A. K. 111—3

INSTYTUCJA BANKOWA

poszukuje pomocnika korespondenta oraz współpracowników, obznajmionych z czynnościami bankowymi.

Oferty sub „R. M.” przyjmuje biuro ogłoszeń „Promień”, Piotrkowska 81. 105—2

Kupię większe ilości sody kaustycznej
w ładunkach wagonowych. **Zygmunt Niklas, Poznań** ul. Maszalarska 6, tel. 3200 095—3

27 Ważne dla Pań! 27

H. HOROWICZ

Piotrkowska № 27.

Sprzedaję piór fantastycznych, kwiatów, krosów, rajerów i innych dodatków do kapeluszy oraz odświeżanie piór strusich i farbowanie, pranie rajerów, krosów, paradowi i piór strusich. 526—4

Złoto!!

również stare zęby i złote zęby, kupuje i placę drożej niż wszędzie tylko na Konstantynowskiej № 20, lewa oficyna parter, Nadryczany. Proszę się przykonać. 70—1

Panią W. L.

proszę o przybycie w wiadome miejsce o godzinie 7-jej wieczorem dnia 18/IX.

Mechaniczna tkalinia Juliusza Bojarskiego
Cegielniana 68 (vis a vis Olińskiej)

przyjmuje wszelkie roboty zarobkowe (Lohn) na wąskie i szerokie warsztaty po cenach umiarkowanych. Wykonuje punktualnie. Oczyszczenie mechaniczne szutek. 190—3

Hurtowo a także detalicznie towary wysortowane

Szajbiera, Gromana, Zawlercie Poznańskiego i inne. Specjalne ceny dla Kooperatyw i sklepów biwających. **M. ORBACH** Konstantynowska 36 3, lewa oficyna I-piętro wejście 2-gie piętro. 61—1

Majątek 240 morgów
w b. dzielnicy pruskiej, z własną stacją kolejową, 4 km. od miasta Beruna za 480.000 Mk. do sprzedania. Hypekota 150.000 marek, reszta 330.000 w ratach. Laski zapytania do: Gottfried Kriebel fabrykant Schlochau, Zachod. Prusy (Niemcy) 70-3

Carrosin fabryka guzików

T. z. o. p.

POZNAŃ, Zagórze 6a,
poleca:

tylko fabrykantom i hurtownikom guzików czarne i kolorowe do konfekcji damskiej, garderoby męskiej i dziecięcej. 24—2

Biuralistka i maszynistka

z długoletnią praktyką, znająca języki polski, francuski, niemiecki i rosyjski poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Adm. „Głosu” pod „Rutyna”. 64—8

Dr. med. T. Baranowski

specjalista w chorobach zębów i jamy ustnej. Przyjmuje od 5—7 pp. w zakładzie dentyst. lek.-dent. P. Włodarskiego, ul. Piotrkowska 113.

Staro renomowana fabryka mac

z modnymi płacami i całkowitem urządzeniem maszynowym, z kontyngensem i dużą klijentelą hurtową, zaraz do sprzedania. 092—1

Oferty: M. Heppner, Leszno (Poznańskie).

NIERUCHOMOŚĆ

z egzyst. od 60 lat składem zboża, kartofli, nasion i nawozów sztucznych, z prasą do siłnia i słomy, dużymi pomieszczeniami na składy, mającymi połączenie z torcem kolejowym i 3 windami, prasą parową w ruchu i wsz. przynależn. zaraz do sprzedania. **Gustaw Lange, Osiek (Netzhau) pow. Wyrzysk.**

Do sezonu SZKOLNEGO

Kajety
Brujfony
Blokki rysunkowe
Ołówki czarne i kolorowe
Stalówki
Oszkiełki
Gumki ze „stonem”
Linijki, ekierki, rejszyny
Farby szkolne
Tuszki szkolne
Atrament

Jak również wszelkie materiały piśmienne i przybory rysunkowe. Dla opłaki i Kooperatywy po cenach hurtowych.

Hurtowo i detalicznie.
Poleca skład papieru i materiałów piśmiennych
U. OPATOWSKI
641, Zawadzka 19a. 911—

Dr. med. Anna Górska

choroby dzieci.
Średnia 38.
Codziennie od 6—7. 75—4

Lekarz-Dentysta IZOSIMOWA

wznowiła przyjęcia. Ceny przystępne.
Zielona № 61. 85—2

Dr. A. GROSLIK

Choroby skórne i weneryczne

Drzewo opałowe

Każdą ilość wszelkiego gatunku kupuje, posiadając rządowe listy przewozowe. Zgłoszenia pod „Hurtownika” do biura ogłoszeń Foliksa Statters w Krakowie, Grodzka 13.

POSZUKUJE

2—3 pokoi umeblowanych i od 2—3 pokoi z kuchnią wspólną; opał własny; pośredników wynagrodzić. Długa 94, Ryłowska. 146—2

Dr. SZIFRIS

Choroby dzieci i wewnętrzne. Przyjmuje **Stary** obywateli **Wacław** **Choroby skóry i moczopłucne.** Przyjmuje od 9—1 pp. i od 3—6 wiecz. **Ul. Rozwadowska № 4**

Dr. med. G. ZAND-TENENBAUMOWA

Choroby kobiece i akuszerka. 45-12
Przyjmuje od 4—6 wiecz **Zielona № 3.**

Zaginął PIES

wlószej rasy, wabi się „Zułek”. Odprowadzić: **Konstantynowska 75 m. 16.** 77-2

Potrzebna pokojówka

Rekomendacja z ostatniego miejsca do Radogoszcza. Zgłaszać się: Orla 25, u p. Mezczawskiej, między 10—11 przed południem. 204—2

Dr. med. H. Rożaner

Dzielnia № 9.
Chor. skórne i weneryczne. Przyjmuje codziennie od 9—5, w niedziele od 10—1. 989—8

Ogłoszenia drobne:

AAA. Kupię meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, różne sprzęty domowe, placę najlepiej. **Chrzanowicz, Włodzkańska 43 m. 6.**

A. Meble różne wyprzedam, szafy, otomany, łóżka, stół, krzesła, biurczeko, etażerka. **Piotrkowska 261, m. 4 front.** 52—10

A kuszerka M. Nowakowska, ul. Zielona № 34, przyjmuje od 9—12 i od 4—6 pop. 029—7

A kuszerka P i P i k o w a - Piotrkowska 132, m. 14. Dla pań przyjeżdżających lokal. 035—15

Do sprzedania meble w w dobrym stanie. **Piotrkowska № 130, prawa oficyna.** 143 3

Do sprzedania łódzka dekoracyjna z nocemni ozaki. **Sienkiewicza 13, Peria.** 181—3

Długoletni stroiciel fortepianów fabryki Arnolda Fibigera. **Rozwadowska 6, m. 4.** 172—5

Fuzje z enektorami i lekiykon Meyera sprzedam. **Wysoka 28, od 5-jej do 7-jej.** 182—3

Dyplomowana nauczycielka udziela lekcji niemieckiego, polskiego, rosyjskiego. Oferty do „Głosu” sub „545”. 179-2

Englishman gives English lessons by Berlitz Method Can be seen from 6. Zielona 12 — 35, 44-7

Inteligentna panienska, panienska wszystkim nowoczesnymi językami, pizająca na maszynie, poszukuje posady u adwokata, w biurze. Oferty „Inteligentna” do adm. „Głosu”. 76—1

Inteligentna panienska, na posadzie, poszukuje zaraz lub od 1 października pokoju umeblowanego, ewent. przy rodzinnie, w pobliżu ul. Dziecińej. Zgłoszenia sub „I. G. 100” do „Głosu”. 157—5

Kredens, stół, 6 krzeseł, 2 łózka, bielizniarkę sprzedam. **Piotrkowska 189 m. 9.** 970—6

Kupuję meble, dywany, garderobę, futra, bieliznę, różne sprzęty domowe. Placę najlepiej **Senedykta 19, w sklepie.** 810—15

Parakułowe palto podszywane sprzedam. **Ul. Czerwona 1 m. 28, od 12 do 5.** 105—3

Leceji iaciny udziela rytynowany nauczyciel z uniwersyt. wyksztatczem. **Piotrkowska 174, m. 8, od 8—5 pp.** 150-5

Leceji udziela. Specjalność: iacina, matematyka. **Sienkiewicza 50, m. 36, od 4—5 pp.** 56—3

Magazyner, ekspedjent, rzadca domu poszukuje posady. Najlepsze warunki. Oferty sub „R. R.” do admin. „Głosu”. 937—2

Maszynistka biegle pisząca poszukuje posady ewent. kasjerki, sprzedawczyni i t. d. Oferty sub „W. F.” do admin. „Głosu”. 988—2

Ofstapię pokój umeblowany. Oferty do „Głosu” sub „100”. 098—2

Panienka z 4-klasowem wyksztatczem poszukuje odpowiedniego zajęcia; może być kasjerka. Oferty „H. S.” do „Głosu”. 32—3

Półdziennej posady poszukuje buchalterka korespondentka w polskim, niemieckim, francuskim, biega maszynistka. Oferty do „Pólnia”. 152—1

Poszukuję pokoju z umeblowaniem. **Zawadzka № 7, Hotel Passage 48, W. Mth.** 161—3

Poszukuje się korepetytora do ucznia 5. klasy. Specjalność: iacina i matematyka. Oferty sub „S. Z.” do „Głosu”. 151—3

Pies myśliwski pointer angielski do sprzedania. **Kilińskiego 97.** 77-3

Pokój umeblowany dla bezdzietnego małżeństwa. Oferty sub „Pokój”. 76—1

Przytynowany pedagog specjalista matematyki, przyspasabia do wszystkich klas 8-10 klasowych szkół realnych z dobrym wynikiem. **Nowomiejska 6, prawa oficyna, m. 6.** 51—15

Reparacje północz i de-senne do robot ręcznych poleca **Zofja Gloczowa, Piotrkowska 114, m. 21.** 202—6

Sprzedam kredens, otomana, duze tremo — wszystkie orzechowe. **Od 10—4, Orla 14, m. 14.** 141—2

Sprzedaje się charoicie 8 miesięczną, angielskiej rasy. **Przejazd 30, m. 26, od 4—5.** 71—3

Uczeń klasy VII Gimnazjum Filologicznego udziela lekcji w zakresie klas 6-ciu. **Dzielnia № 2a, m. 10, od 5—7.** 73—3

Posyjskiego leceji udziela. Oferty sub „P. K.” do adm. „Głosu” 9-2

Przedam korepetycji w godzinach popołudniowych. **R. Kowalska, Rzgowska 62.** 110—3

Zagubione dokumenty:
Aizenbach Majlech zgubił bit paszport niemiecki. **wyd. w Łodzi.** 984—3
Brenzel Jozek zgubił kartę rejestracyjną. 12-3
Grandt Leopold Frydrych zgubił paszport niemiecki, wyd. w Łodzi, Zawadzka 23, Baluty. 37—3
Garczak Marcel zgubił kartę węglową i natową. **Grabowa 6.** 968—3
Grosman Pinkus Berek zgubił dowód osobisty, oraz metrykę urodzenia, wydane w Łodzi. 097—3
Geller Herska zgubił dowód osobisty z metryką urodzenia, wyd. w Szymbrowie. 74—3
Grabowska Mieczysława zgubiła dowód osobisty, wydany w Białymstoku. 155—3
Gronigman Lejbus zgubił dowód osobisty, oraz patent na sklep z obuwiem, wydane w Szymbrowie. 098—2

Hilman Wolf zgubił dowód osobisty, wydany w Łodzi. 41—3
Holman Mendel zgubił paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 28—3
Josiowicz Marja zgubiła nadkartę od paszportu, wyd. z fabryki Kuntzera. 160—1
Klinkemacher Estera zgubiła dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 67-3
Kalińska Sara zgubiła paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 50—3
Kliger Szymek zgubił dowód osobisty, wydany w Łodzi. 078—3
Kallisz Genowefa zgubiła bita paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 103-3
Kederówna Eliza zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 101—3
Kipsys Abram zgubił paszport niem., wyd. w Łodzi oraz kartę powołania roku 1901. 27-3
Kederman Szaja zgubił legitymację chlebową na 5 osób. **Cegielniana № 64.** 153—1
Kajer Aron zgubił paszport niemiecki, wydany w Wieluniu. 961—3
Konic Stanisława zgubiła paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 85—3

Mędat Kazimiera zgubił metrykę urodzenia oraz kartę rejestracyjną r. 19 2. 22—3
Mankinow Chuno zgubił legitymację chlebową na 7 osób oraz 8 kart chlebowych okresu 125. **Skwerowa 13.** 102—1
Prussak Lola zgubił dowód osobisty, wydany w Łodzi. 78—4
Prypys Gerszon zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 120—3
Podracki Wilhelm zgubił kartę rejestracyjną. 094—3
Puta Helena zgubiła paszport niemiecki, wyd. w Gostkowie oraz metrykę urodzenia. 29-3
Publinsztajna Iosk Zeilig zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 118—3
Warhaft Majer zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 099—3
Podziwlecz Zofja zgubiła bita tymczasowy dowód osobisty, wydany przez urząd gminy Parafjewo, gub. Wileńskiej. 63—3
Piszman Berek zgubił patent na mięso III kategorii. **Zgierska Szosa № 41, gm. Radogoszcz.** 83—1

Brylanty, Perły, Bizuterję, złoto, srebro, platynę, zegarki

placi ceny najwyższe **LUBKA**

Sienkiewicza 20 m.16
ostatnie wejście, parter.

Ajahman Wolf zgubił kartę powołania, wyd. w Łodzi. 84—1
Rozen Nachma zgubił kartę rejestracyjną. 154—3
Jogel Litman zgubił kartę rejestracyjną, wyd. w Łodzi. 141—3

Lokomotywy

każdego typu i na każdą odległość w krótkim czasie do dostarczenia.

Fabryka lokomotyw i kolejek polowych
Smoschlauer & Co.
Tow. z O. O.
Bydgoszcz.
063—8

PRENUMERATA: Miesięcznie Mk. 50.—, Kwartalnie Mk. 150.—. Za odroczenie dopłaca się Mk. 5.— miesięcznie. Prenumerata przez pocztę miesięcznie Mk. 60.—, Kwartalnie 180.—, Zagranicą Mk. 75.— miesięcznie.

OGŁOSZENIA: Zwyczajne: 250 fen. za wiersz nonparelowy jednoszpaltowy. Drobne: 40 fen. za wiersz, najniżej 400 Mk. Poszukiwanie pracy 30 fen. w wiersz. Nadstanie przed tekstem 300 Mk., w tekście 10 Mk. po tekście 500 fen. za wiersz nonp. (str. 5 szp.). Nekrologi: 350 Mk. za wiersz nonp. (str. 5 szp.). Zaręczony i zaślubinowy po Mk. 150 po tekście. Za termin, druk ogłosz. i ofiar. adn. nie odpowiada

Redaktor i wydawca **Marcell Sachs.**

W drukarni „Głosu Polskiego” Piotrkowska 86.